

מסורת הש"ס

(א) לעיל דף יד: (ב) ו'נ"ל קודמת]. (ג) [נספחים נה], (ד) [נספחים נח. נט:]. (ה) לקמן מה: (ו) [למן נח: ע. נספחים קד: מגילה ו: מנחת קד: ע"ש]. (ז) [דף יד: ח] ונא פירשה טו: (ט) [שמות יב].

גליון הש"ס

תר"ה אביי וכו' אי בני לעבדבדירוהו ביטבא. עיין לעיל דף ח ע"ב מו"ר ד"ה איכא דלמרי: שם ד"ה מבבל וכו' וי"ל דאי מרבא. עיין לקמן דף מ"ה ע"ב וי"ע: שם ד"ה אין מעבירין וכו' וי"ל דאי שיבא דייטש לקיש. עיין מגיל' ס"י קמו ס"ק י"ב:.

הגהות הב"ח

(א) גבי דמכיר ובער עליה הכהן כ"י. מכלל דאיתא להכרעה. י"ב בשעש שמסדר עני גזירין וק"ל: (ב) רש"י ד"ה מערכה גדולה כ"י כל ההקשרות: (ג) ד"ה למנחה. מנחת נסכי של תמיד דמכר כ"י כ"ל וזיתא ונספחין נמחק: (ד) ד"ה ואיפוך כ"י של קטורת ורא דלאו כסודיה: (ה) ד"ה ובער עליה כ"י ועקר עליה העולה ה"ק ואיכ"ר מה"ד עני כ"י:

הגהות מהר"ב

רנשבורג

[א] רש"י ד"ה ואיפוך. להקדים מערכה של קטורת. י"ב ע"י ש"י בל' המז' ד"ה שם מנח' דמכר וכו' וס' ביאר כוונת רש"י בזה:

תוס' ישנים

נשחט [שם פ"א, ח] שחטו קודם לתמיד כשר. וא"ת למה יט פסול בעליה השלם אפילו מדרבנן, והלא יכול להעלותו (ולאולי) ולהקליטן בדשלו של מנחה כדלמחרת ביום תמיד נשחט [שם, א]. י"ל דלא אמרינן ה"י אלא לזרז ביום גבי מחוסר כפורים כ"י תמיד נשחט [שם]. מ"ר. מ"ר קשה לרבינו דלמחרת בפקד מנח' דלא שחט [ג, ב] פשט חתם נשחטו העדים וקילקלו הלויס כשרי, וקאמר שאמרו שירי' של חול עם תמיד של בין הערבים, ואמאי נקט שקלקלו הלויס כשרי, וזיכרון ל שקלקלו בזמנך של הקריבוהו של עיקר. י"ל שהקריבוהו אחר תמיד של בין הערבים דלמי שש דריש ודמי עשה השלמה. וי"ר אלתן היה אומר שהיו יכולין להקריב מוספין אחר תמיד של בין הערבים כיון שאירע כן ממיאלה דאח תמן בפקד התכלת [נמט, א] התמידין אין מעבדין המוספין המוספין אין מעבדין כ"י, ומפרש התמידין של שחר אם לא קריבו אין מעבדין המוספין של אחריון והמוספין של אחר קריבו אין מעבדין התמידין של בין הערבים של אחרים אלא יכולין לקרב התמידין חתלה, כי אין לשם דקאי על תמיד השחר שהמוספין של קריבו [אין מעבדין חתול, כי דבר דפשוט אלא יעבבוהו, אלא ש"מ דכפריתו]. ואם כן הנה נמי כיון שקרב אחר כך תמיד הערב היו יכולין להקריב אחר כך המוספין ואין אלא שום קילקול מוספין. ועוד נראה לו דכיון דאין פסול זה אלא מדרבנן ומן המורה כשר אם הקריב אחר תמיד של בין הערבים, גם עשוי הוא כשר להקריב כיון שקרב התמיד. מ"ר. ור' יעקב מקורבילי מיר' דמוספין אין קילקלו לפי שקרב על מנח' אחרת ולא האחר הנה [אחר כך]. י"ל דלמטו להכי קאמר דתקלקלו לפי שלא אמרו השיר על המוסף שהיה להם לאומר. אלא קשה קאת דקאמר ההם שאמרו שירי' של חול עם תמיד של בין הערבים, דעם כבש של מוסף היה ליה למימר, שלפי האמת מוסף היה כיון [שע"פ] מנאי קרב וכו' עדים לבסוף. אבל אין לתרץ שהקריבו כל קרבתו של אותו היום על מנח' שאם לא יבואו ידיו עולה לקיץ המנחה, דהא איכא דבר שיערין] דליכא למימר דבר זה. ועל פשטו דההם קשה בין למר ובין למר למה נתקלקלו כשרי, והלא ויכל להמתין וינסכים אחר הקרבת המנחה עד שיערו את יבואו עדים דאמר מר [תמורה יד, א] וימנחתם וינסכים עליה וימנחתם וינסכים עליה בשעתה ולא רצו לאחריה כל כך א. ואיפוך אבא. לאו אקרא אמי, דהיא העולה על מוקדה על כרחין במערכה גדולה ייחיי אלא [שאלו] [ואיך] מערכת מירי שמדרינן קודם השנייה וקראי אין מוקדם ומאחר. אי נמי מוקד זו משמע ליה דמעיקרא קאמר והא"ר העולה קאי. מערכה שנייה של קטורת קודמת לשני גזירין. דלמי' דשני גזירין כן ציוס, כיון ששעריס גם גלילה היה ס"ד לאתדומיהו. דבר ע"יה כתיב. דלפילו העולה ועקר עליה העולה [ואיטרין] שלא יהא דבר [קודם] לתמיד של שחר, מכל מקום אכתי [וכתיב] קרא אחרתו [דעקר עליה ועל] והקטיר עליה [תלגי השלם, ועליה השלם דרשין משמלתיס, אי נמי איפכא. אפי"ו אביי מבשרי עדיין, דכתיב עשה אשח] כן] מנחה אם לא תתקן מכשיריה חתלה. ועוד שבגל גלגלים לא יוכל להקטיר אבל בגל דישן ויכל להקטיר. וא"ת אמאי לא קאמר מעל מעבירין על המנחה ומסדור שני גזירין דעל מנחת המזבח קודם דעבד ביה כתיב. דלמחרתין קאמן לא טעמא. ומצינו למימר דלאני קיימינן הכא דלא ידע בסמוך האי טעמא. אי נמי [בטון] [כיון] שהיה קרץ להביאן מלשבת העש' ואינם שם על המנחה כל מקימי מעבירין. אבל אין קרץ למר כן אלא אומר רבינו הואיל ודישון מנחת הפנימי מנא פסיע היא עדיפא טפי.

(ה) בתו' שם מובאר הענין יותר ע"ש ועיין ש"י.

אמר להם הממונה

פרק שלישי

יומא

לג.

עין משפט נר מצוה

ב א מ"י פ"י מה'ל' תמידין הלכה א:
ב [מ"י] שם הלכה ג:
ב א ג מ"י שם הל' ה:
ד [מ"י] פ"ד שם הלכה יא ופ"ו הלכה יא:
כט ה מ"י פ"א שם הלכה ג:
ל ו מ"י פ"ד מה'ל' תפילין הלכה ח:

תורה אור השלם

1. והאש על המזבח תוקר בו לא חבכהו ובער עליה הכהן עצים בבקר בבקר ועקר עליה העלה והקטיר עליה חלבי השלמים:
ויקרא ו ה
2. צו את אהרן ואת בניו לאמור זאת תורת העלה דוא העלה על מוקדה על המזבח כל הלילה עד הבקר ואש המזבח תוקר בבוקר ואש המזבח תוקר בו:
ויקרא ו ב
3. והקטיר עליו אהרן קטרת טמיה בבקר בבקר בזהבית אש תהרת יקטירה:
שמות ל ו

מוסף רש"י

אביי מסדר מערכה. מסדר גזירין וסדר מערכה, עובדת כל יום יום, משמיה דגמרא. דבר מקובל מכל נמי הישניה שקילנו מנבימתיס (ועיל יד:). אין מעבירין על המצות. משנא ליה אקדים לעשות, דהכי מנא ממליחא וסומתס את המנא. אם בלח מנא ליקר אל תמנחתיס (מגילה ו:).

רבינו הגנאל

משום דמצוה למרק, כלומר, מצוה לחתוך השלום הנוחר בסימנים ולא נתחך. אביי מסדר מערכה משום דגמרא אליבא דאבא שאול, דתניא מערכה גדולה קודמת למערכה שניה של קטורת, ומערכה שניה כ"י עד עליה השלם כל הקרבתות. מערכה גדולה קודמת למערכה שניה של קטורת, ואוקימנא מערכה גדולה קודמת, שכן כפרתה מרובה. פ"י, הקרבתות חסרות ואסמות וכיצא כ"ח כולן למערכה גדולה עולין לפיכך קודמת. מערכה שניה של קטורת קודמת לסידור שני גזירין. מדרחה לקרא למכתב ובער עצים ובכתיב ובער עליה, שפעין מיה מכלל שיש שם מערכה אחת, והתורה התורה עליה ולא על האחת שיש שם. סידור שני גזירין קודמין לירושון מנחת הפנימי. דא"ג ובכתיב בבקר בבקר בהיטובי את הנרות יקטירנה, הנה שני בבקר, ובכתיב נמי ובער עליה הכהן עצים בבקר בבקר, שני בבקרים השקולין הן. אפי' הכי המכשיר עדיף, והם הגלגלים, שאילו אין הגלגלים, הקטרת לא הייתה מתקטרת. לפיכך העצים א"ע"פ שהגזירין אינן עולין למערכה של קטורת. אסיק שום עצים, קודמין לירושון מנחת הפנימי קודם להטבת ה' נרות. דק"ל אין מעבירין על המנחה, פגע ברישא,

למה י' למרק. תימה והלא אפי' בחולין מוכח בפרק השוחט (חולין דף כ.) שיש לשחוט לכתחילה כל הסימנים ולא סגי ברוצה דילמא לא אחי למיעבד רוצא וי"ל ה"מ צדד גבדא אבל צמרי גברי דכזר שחט כ"ג ונסתלק אי אחי אחרתא וממירק נראה כשהייה ונראה כאילו נשחט הזבח בשנים היה לן למיסר למרק ומשני מנא למרק כדי לקבל כל הדם: **אביי** מסדר מערכה ב'. תימה: לי אמאי לא קא חשיב נמי

תרומת הדשן דהוא נמי מחילת עבודה דיממא וי"ל משום דזימנין מקדימין אותה מאשמות הראשונה ומחלות הלכך לא קא חשיב לה שהיה הפסק גדול צינה וצין הני דקא חשיב אבל הני דקא חשיב היו גרילין לעשותן צוה אחר זה אי נמי יש לומר תרומת הדשן עיקר מנחה רק צלילה אבל הני *אי צני למעבדינהו ציממא הרשות צידס: **מב"ר** **דאבא** חבירתה. תימה לי אם כן למה לי קרא דלעיל ואש המנחה מוקד זו למערכה שניה מיפוק ליה מהאי קרא *וי"ל דאי מהכא לא אמינא יעשו מערכה שניה על מנחת הפנימי כדכר שעושין מערכה גדולה על מנחת החילון כיון דאיתא לזרז קטורת דמנחת הפנימי להכי אינטריך ואש המנחה מוקד זו על מנחת החילון צמקוס מערכה גדולה:

אפי"ו **חכי מבשרי עדיף**. תימה ושאני טעמא משום דמדיד ושאינו מדיר מדיר קודם וסידור גזירין הוא מדיר טפי שהוא פעמים בכל יום ודישון מנחת הפנימי אינו אלא פשט אחת ויש לומר דלא גמרינן ממלכד עולם הבוקר אשר לעולם התמיד דמדיר קודם אלא היכא דמרייהו שוו דזו וזו מתנה דומיא דתמידין ומוספין אבל כל כי האי גוונא דמד דהו עבודת מתנה וחד עבודת סילוק לא:

אין מעבירין על המצות. בפרק אחריו מקומן (וזהם דף נא). גבי שירי הדס היה שופך על יסוד מערבי קאמר בגמרא מ"ט דכתיב (ויקרא ד) אל יסוד מנחת העולה אשר פתח אהל מועד ההוא דפגע ביה צרישא ומשמע משום דאין מעבירין על המנחות אבל רש"י ל"ג ההוא דפגע ביה צרישא אלא מפתח אהל מועד קא גמר לה דיסוד מערבי של מנחת הוי כנגד הפתח וכן משמע התם בגמרא גבי שירי הדס היה שופך על יסוד דרומי ומפרש משום דילמד ירידתו מן הכנס ליציאתו מן ההיכל מה יציאתו מן ההיכל צמקון לו דהיינו יסוד מערבי אף ירידתו מן הכנס צמקון לו דהיינו יסוד דרומי ואי מאין מעבירין על המנחות קא יליף לפנימיים דנשפכין על יסוד מערבי אמאי פשיטא ליה [נפין] בפנימיים שהן ציסוד מערבי מבחילון ציסוד דרומי הא אדי ואדי שייך דבר טעמא דאין מעבירין על המנחות וכן משמע ר"פ קדשי קדשים (שם דף נח:). דפרין שירי הדס דהיא לתיב צבו אשר פתח אהל מועד ויש לה קרא אמאי לא נפקא מדרש לקש דאין מעבירין על המנחות *וי' לומר דלא שייא דרש לקש אלא היכא דצעינן למעבד מרייהו שיש להקדים ההוא דפגע ביה צרישא לחודיה ולא נעבד לנשאינו מדיר: [ועי' תוס' מגילה ו: ד"ה מסתבין:]

עזרי

וכהן הבא להיכל והולך ממזרח למערב בהיכל, כי פגע ברישא במזבח הוהב פגע ברישא,

והלא היו יכולין לאומרו על כבש של בין הערבים, גם עשוי הוא כשר להקריב כיון שקרב התמיד. מ"ר. ור' יעקב מקורבילי מיר' דמוספין אין קילקלו לפי שקרב על מנח' אחרת ולא האחר הנה [אחר כך]. י"ל דלמטו להכי קאמר דתקלקלו לפי שלא אמרו השיר על המוסף שהיה להם לאומר. אלא קשה קאת דקאמר ההם שאמרו שירי' של חול עם תמיד של בין הערבים, דעם כבש של מוסף היה ליה למימר, שלפי האמת מוסף היה כיון [שע"פ] מנאי קרב וכו' עדים לבסוף. אבל אין לתרץ שהקריבו כל קרבתו של אותו היום על מנח' שאם לא יבואו ידיו עולה לקיץ המנחה, דהא איכא דבר שיערין] דליכא למימר דבר זה. ועל פשטו דההם קשה בין למר ובין למר למה נתקלקלו כשרי, והלא ויכל להמתין וינסכים אחר הקרבת המנחה עד שיערו את יבואו עדים דאמר מר [תמורה יד, א] וימנחתם וינסכים עליה וימנחתם וינסכים עליה בשעתה ולא רצו לאחריה כל כך א. ואיפוך אבא. לאו אקרא אמי, דהיא העולה על מוקדה על כרחין במערכה גדולה ייחיי אלא [שאלו] [ואיך] מערכת מירי שמדרינן קודם השנייה של קטורת קודמת לשני גזירין. דלמי' דשני גזירין כן ציוס, כיון ששעריס גם גלילה היה ס"ד לאתדומיהו. דבר ע"יה כתיב. דלפילו העולה ועקר עליה העולה [ואיטרין] שלא יהא דבר [קודם] לתמיד של שחר, מכל מקום אכתי [וכתיב] קרא אחרתו [דעקר עליה ועל] והקטיר עליה [תלגי השלם, ועליה השלם דרשין משמלתיס, אי נמי איפכא. אפי"ו אביי מבשרי עדיין, דכתיב עשה אשח] כן] מנחה אם לא תתקן מכשיריה חתלה. ועוד שבגל גלגלים לא יוכל להקטיר אבל בגל דישן ויכל להקטיר. וא"ת אמאי לא קאמר מעל מעבירין על המנחה ומסדור שני גזירין דעל מנחת המזבח קודם דעבד ביה כתיב. דלמחרתין קאמן לא טעמא. ומצינו למימר דלאני קיימינן הכא דלא ידע בסמוך האי טעמא. אי נמי [בטון] [כיון] שהיה קרץ להביאן מלשבת העש' ואינם שם על המנחה כל מקימי מעבירין. אבל אין קרץ למר כן אלא אומר רבינו הואיל ודישון מנחת הפנימי מנא פסיע היא עדיפא טפי.